

Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2017/2018

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

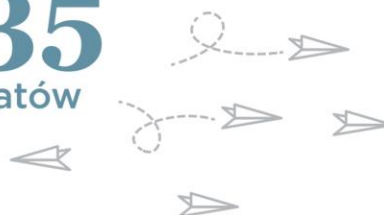
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Początek roku szkolnego dla osób mających dzieci w wieku szkolnym to tradycyjnie okres zwiększonych wydatków wynikających z konieczności wyposażenia uczniów choćby w nowe przybory szkolne, a także uiszczania różnego rodzaju obowiązkowych opłat związanych ze szkołą. Każdego roku wielu rodziców decyduje się również na wysłanie swoich dzieci na dodatkowe płatne zajęcia edukacyjne i ogólnorozwojowe. Kwestie te były wielokrotnie przedmiotem badań CBOS. W niniejszym komunikacie przedstawiono wyniki październikowego badania¹ i porównano je z wynikami sondaży realizowanych w ostatnich kilkunastu latach.

WYDATKI NA SZKOLNE POTRZEBY DZIECI

W porównaniu z początkiem ubiegłego roku szkolnego wzrosły wydatki rodziców mających dzieci, które uczęszczają do szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły ponadgimnazjalnej, związane z ich potrzebami szkolnymi. Nadal są one jednak nieco niższe niż przed dwoma laty. W tym roku na zaspokojenie szkolnych potrzeb dzieci (podręczniki, przybory szkolne, mundurki, obowiązkowe opłaty, np. za ubezpieczenie, czesne, internat, stancję) rodzice wydali średnio 1003 zł, czyli przeciętnie o 100 złotych więcej niż przed rokiem (111% kwoty zeszłorocznej)². W porównaniu z poprzednim rokiem znacząco wzrosła też mediana deklarowanych wydatków i obecnie wynosi ona 1000 zł, czyli tyle samo, ile przed dwoma i trzema laty. Tak jak rok temu na potrzeby dzieci związane z rozpoczęciem roku szkolnego wydawano najczęściej 1000 zł (wartość modalna), z tym że obecnie kwotę tę wymieniło 24% rodziców, natomiast w 2016 roku – 20%.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (329) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 października 2017 roku na liczącej 948 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski. Na pytania o wydatki związane z rozpoczęciem nowego roku szkolnego odpowiadali rodzice dzieci w wieku szkolnym, N=228.

² Por. komunikat CBOS „Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2016/2017”, listopad 2016 (oprac. B. Badora).

Wyniki badania pokazują, iż nie tylko wzrosły przeciętne wydatki ponoszone przez rodziców na szkolną wyprawkę, ale także znacznie więcej osób niż poprzednio przekroczyło kwotę 500 złotych (wzrost o 16 punktów procentowych). Znacząco zatem zmalał odsetek rodzin, w których wydatki związane z rozpoczęciem roku szkolnego nie przekraczają 500 zł (26%, spadek o 9 punktów procentowych w stosunku do roku 2016). Wzrost ogólnych wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego obrazuje też fakt, iż w tym roku – tak jak przed dwoma laty – największa grupa rodziców wydała od 801 zł do 1000 zł (24%), natomiast w ubiegłym roku największa grupa deklarowała wydatki w granicach od 301 zł do 500 zł (25%). Warto dodać, iż w porównaniu z rokiem ubiegłym znacząco zmalał odsetek rodziców niepotrafiących określić, jakie koszty finansowe ponieśli w związku z rozpoczęciem roku szkolnego (spadek z 16% do 8%).

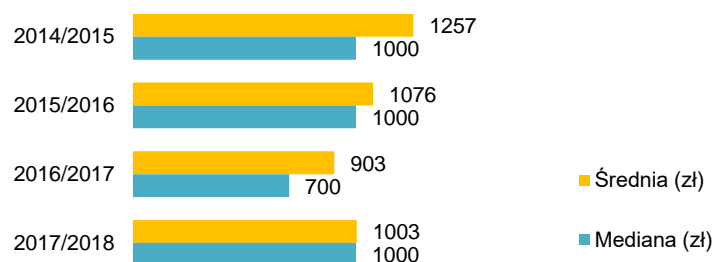
TABELA 1

Wysokość wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego*	Odpowiedzi osób mających dzieci w wieku szkolnym (według terminów badań)								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	N=248	N=234	N=254	N=217	N=256	N=216	N=266	N=244	N=228
	w procentach								
Brak wydatków	1	0	0	0	1	1	1	0	0
Do 300 zł	5	5	5	4	1	1	11	10	10
301–500 zł	16	19	14	15	6	10	13	25	16
501–800 zł	23	22	24	21	28	15	15	14	18
801–1000 zł	21	23	21	21	24	29	27	17	24
1001–1500 zł	14	11	11	16	16	20	10	8	12
Powyżej 1500 zł	10	13	15	18	20	17	14	10	11
Nieokreślone wydatki	10	7	10	5	4	7	9	16	8

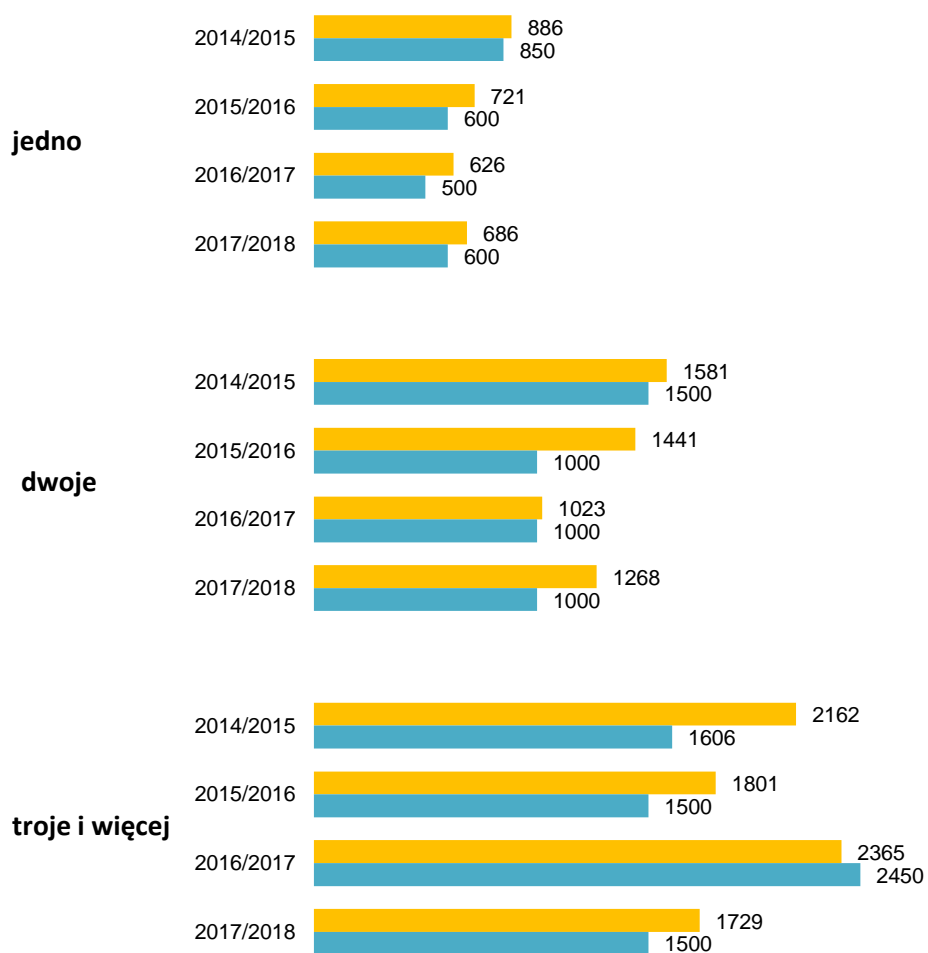
* Pytanie brzmiało: „Ile mniej więcej pieniędzy przeznaczył(a) Pan(i) w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego na szkolne potrzeby swoich dzieci (podręczniki, przybory szkolne, mundurki, obowiązkowe opłaty, np. na ubezpieczenie, czesne, internat, stancję)?”

RYS. 1. Ile mniej więcej pieniędzy przeznaczył(a) Pan(i) w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego na szkolne potrzeby swoich dzieci (podręczniki, przybory szkolne, mundurki, obowiązkowe opłaty – np. za ubezpieczenie, czesne, internat, stancję)?

Ogół rodziców dzieci w wieku szkolnym

W zależności od liczby dzieci w wieku szkolnym

Z przeprowadzonych analiz wielozmiennowych³ wynika, że tak jak w poprzednich badaniach wysokość kwot przeznaczanych przez rodziców na potrzeby edukacyjne swoich dzieci zależy przede wszystkim od liczby uczniów w rodzinie. W przypadku rodzin z jednym dzieckiem łączne wydatki na wyprawkę szkolną wyniosły na początku obecnego roku szkolnego średnio 686 zł, łącznie dla dwojga uczniów było to średnio 1268 zł, natomiast w rodzinach z co najmniej trojgiem dzieci uczęszczających do wymienionych szkół – 1729 zł⁴. Różnice te widoczne są także w wysokości median wydatków szkolnych poniesionych przez poszczególne typy rodzin. Warto dodać, iż w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost przeciętnych deklarowanych wydatków odnotowaliśmy w rodzinach, które musiały wyposażyć do szkoły jedno lub dwoje dzieci, natomiast w rodzinach posyłających do szkoły troje lub więcej dzieci przeciętne wydatki znacząco się zmniejszyły (choć dane dotyczące tych rodzin należy traktować z ostrożnością, z uwagi na małą ich liczbę w próbie).

Ogólny wzrost wydatków ponoszonych przez rodziców na zaspokojenie potrzeb związanych z rozpoczęciem roku szkolnego znajduje wyraźne odbicie w zwiększeniu się kwot przeznaczonych na zabezpieczenie potrzeb szkolnych w przeliczeniu na jedno dziecko. Na początku roku szkolnego 2017/2018 rodzice wydali przeciętnie – w przeliczeniu na jedno dziecko – 649 zł (średnia), czyli 110% ubiegłorocznej kwoty. Tak jak przed rokiem wydatki połowy badanych nie przekroczyły 500 zł w przeliczeniu na jedno dziecko (mediana), tyle też w przeliczeniu na jedno dziecko wydawano najczęściej (modalna).

W porównaniu z rokiem ubiegłym wzrost wydatków w przeliczeniu na jedno dziecko odnotowano w rodzinach mających jedno lub dwoje dzieci w wieku szkolnym, natomiast wśród rodzin, które musiały wyposażyć do szkoły co najmniej troje dzieci, nastąpił wyraźny spadek deklarowanych wydatków. Warto jednocześnie zauważyć, iż o ile kwoty wydatkowane w przeliczeniu na jedno dziecko w rodzinach, które do szkoły wyposażały jedno lub dwoje dzieci, są nadal niższe niż w roku 2015, to wydatki rodzin z co najmniej trójką uczniów, mimo odnotowanego spadku w odniesieniu do roku 2016, są w przeliczeniu na jedno dziecko przeciętnie wyższe niż przed dwoma laty. Należy też dodać, iż istotna statystycznie różnica średnich wydatków *per capita* występuje jedynie pomiędzy rodzinami, w których jest jedno dziecko w wieku szkolnym, a tymi, w których jest co najmniej troje takich dzieci.

³ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

⁴ Różnice średnich wydatków w rodzinach z różną liczbą uczniów są istotne statystycznie (ANOVA).

TABELA 2

Liczba dzieci w wieku szkolnym na utrzymaniu rodziny	Średnie wydatki rodziców w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w przeliczeniu na jedno dziecko w wieku szkolnym									Zmiany 2016–2017
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
	w złotych									
Jedno	669	686	709	766	899	886	721	626	686	wzrost o 10%
Dwoje	588	668	649	682	731	791	721	511	634	wzrost o 24%
Troje i więcej*	433	532	509	654	668	580	488	723	521	spadek o 28%
Ogółem	601	662	668	725	826	828	695	588	649	wzrost o 10%

* Wyniki dotyczące rodziców mających troje lub więcej dzieci w wieku szkolnym należy interpretować ostrożnie z powodu małej ich liczebności w badanej próbie

TABELA 3

Wysokość wydatków szkolnych w przeliczeniu na jedno dziecko w wieku szkolnym	Odpowiedzi rodziców, którzy podali wysokość kwot przeznaczonych na szkolne potrzeby dzieci									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
	N=223	N=234	N=254	N=217	N=246	N=201	N=242	N=204	N=210	
w procentach										
Do 100 zł	2	1	2	1	1	2	4	3	1	
101–200 zł	5	2	3	0	1	1	4	6	7	
201–300 zł	8	9	7	5	1	2	12	16	10	
301–400 zł	14	13	7	8	5	4	5	11	11	
401–500 zł	24	26	26	25	17	20	22	26	24	
501–600 zł	10	7	10	10	8	8	7	6	5	
601–700 zł	10	8	8	10	15	8	5	4	6	
701–800 zł	8	10	12	10	15	14	11	5	7	
801–900 zł	1	2	2	2	2	2	2	1	1	
901–1000 zł	13	17	18	20	21	27	18	15	20	
Powyżej 1000 zł	5	5	5	9	14	12	11	7	7	

Z obliczeń wyłączono odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Podobnie jak przed rokiem wysokość deklarowanych wydatków na wyprawkę szkolną w przeliczeniu na jedno dziecko istotnie różnicuje poziom wykształcenia rodziców, przy czym znacząco niższe wydatki *per capita* niż pozostali deklarują osoby z wyższym wykształceniem (średnio 541 zł w przeliczeniu na jedno dziecko). Być może wynika to z faktu, iż ich dzieci wiele potrzebnego wyposażenia posiadały już wcześniej lub też lepiej wykształceni rodzice dokonują bardziej świadomych zakupów, koncentrując się na rzeczach rzeczywiście niezbędnych. Warto dodać, iż tak jak przed rokiem nie ma istotnych różnic w deklarowanych wydatkach w zależności od poziomu dochodów *per capita* w gospodarstwie domowym oraz oceny warunków materialnych gospodarstwa domowego.

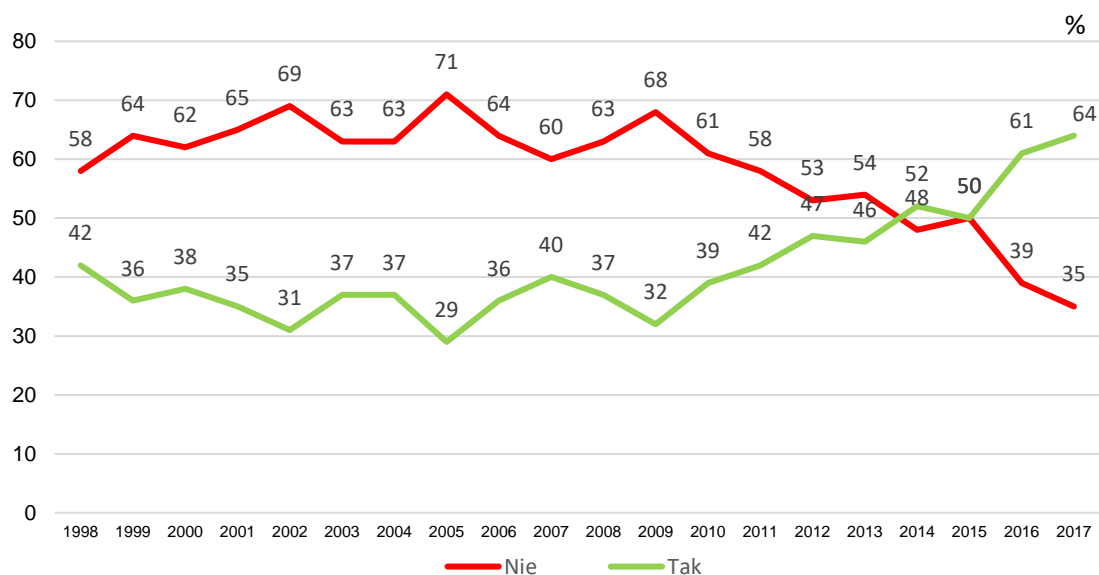
DODATKOWE PŁATNE ZAJĘCIA EDUKACYJNE I OGÓLNOROZWOJOWE

Zasięg zjawiska

Kwestia finansowania przez rodziców mających dzieci w wieku szkolnym różnego typu zajęć edukacyjnych lub ogólnorozwojowych jest przedmiotem badań CBOS od 1998 roku. Do roku 2011 dodatkowe zajęcia edukacyjne i ogólnorozwojowe (w szkole lub poza nią) opłacała swoim dzieciom znacząca, ale mniejszościowa grupa rodziców. W roku szkolnym 2012/2013 odsetek rodziców zainteresowanych dodatkowymi płatnymi zajęciami dla swoich dzieci zbliżył się do 50% badanej populacji. Na początku roku szkolnego 2014/2015 po raz pierwszy w historii naszych badań zamierzała to zrobić ponad połowa (52%) badanych mających dzieci w wieku szkolnym. W roku 2015/2016 taki zamiar miał co drugi rodzic. Znaczący wzrost deklaracji nastąpił w ubiegłym roku, kiedy to aż 61% rodziców zadeklarowało, iż przynajmniej jedno z ich dzieci będzie uczęszczać na płatne zajęcia dodatkowe. Obecnie ten odsetek jest jeszcze większy – 64% rodziców mających dzieci w wieku szkolnym deklaruje, że przynajmniej jedno z nich uczęszcza lub będzie uczęszczać w tym roku szkolnym na takie zajęcia.

CBOS

RYS. 2. Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?

Odpowiedzi osób mających dzieci w wieku szkolnym. Z obliczeń wyłączono odmowy odpowiedzi

Warto dodać, iż wzrost odsetka rodzin zamierzających opłacać dzieciom dodatkowe zajęcia w szkole lub poza nią przekłada się bezpośrednio na zwiększenie się odsetka dzieci w wieku szkolnym, które będą korzystać z takich zajęć, gdyż zdecydowana większość rodziców, którzy postanowili opłacać dzieciom dodatkowe zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe, zamierza posłać na nie wszystkie swoje dzieci (91% tej grupy, co stanowi 58% ogółu badanych mających dzieci w wieku szkolnym – wobec 49% w roku szkolnym 2016/2017 i 40% w roku szkolnym 2015/2016).

Czynniki wpływające na finansowanie dodatkowych zajęć

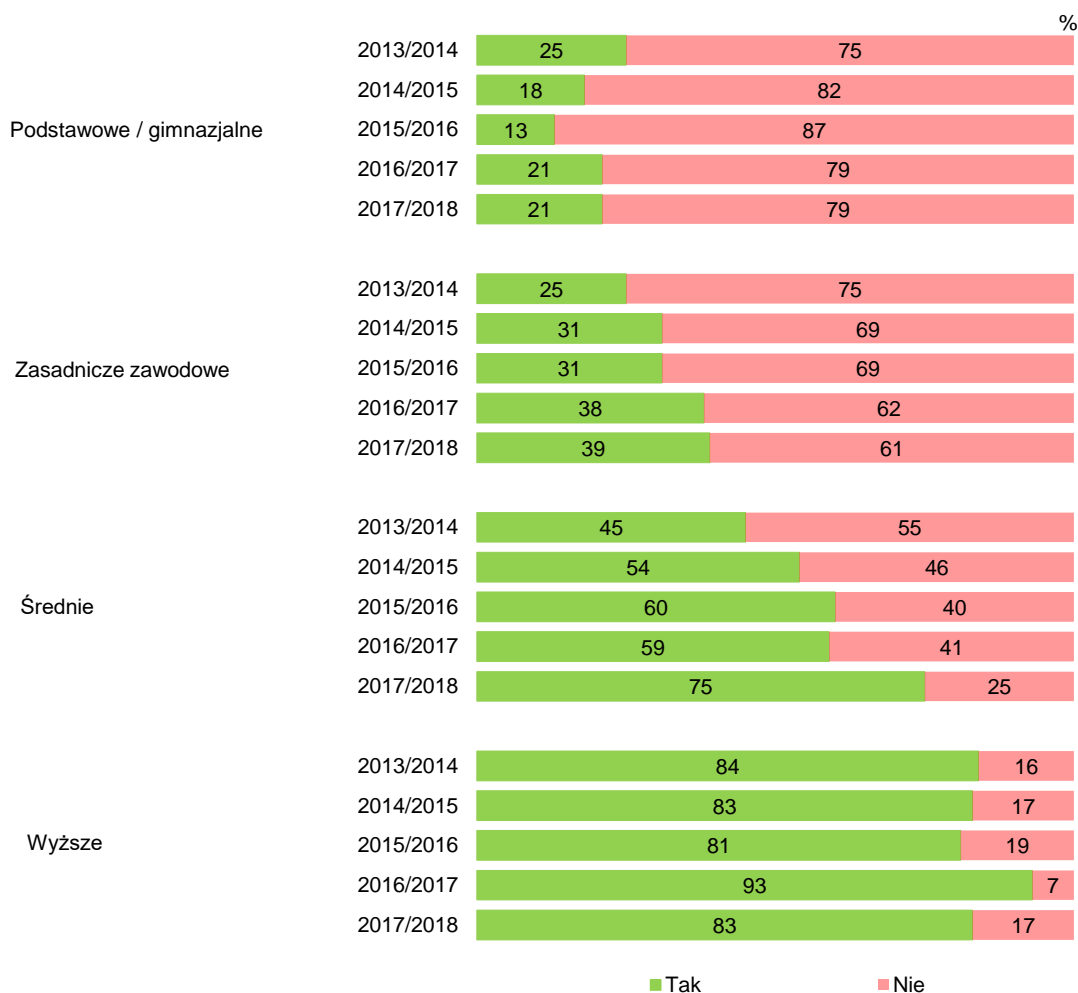
Przeprowadzane w ostatnich latach wielozmiennowe⁵ analizy statystyczne wykazują, iż na decyzję o posłaniu dzieci na płatne zajęcia pozalekcyjne niezmiennie wpływa przede wszystkim poziom wykształcenia rodziców, przy czym obecnie istotna statystycznie różnica występuje pomiędzy rodzicami mającymi co najmniej średnie wykształcenie a tymi gorzej wykształconymi. W roku szkolnym 2017/2018 dodatkowe zajęcia finansuje swoim dzieciom zdecydowana większość rodziców z wyższym i średnim wykształceniem (odpowiednio 83% i 75%), natomiast wśród słabiej wykształconych rodziców ci, którzy opłacają swoim dzieciom dodatkowe zajęcia, pozostają w mniejszości – 39% spośród mających wykształcenie zasadnicze zawodowe i 21% rodziców z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym.

W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym wśród rodziców z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym lub gimnazjalnym odsetki deklarujących wykupienie dzieciom dodatkowych zajęć edukacyjnych lub ogólnorozwojowych pozostają na niezmiennym poziomie. Natomiast po ubiegłorocznym wzroście do poziomu z trzech poprzednich lat spadło zainteresowanie dodatkowymi płatnymi zajęciami dla dzieci wśród rodziców z wyższym wykształceniem. Wyraźnie zatem widać, iż za niewielki ogólny wzrost zainteresowania rodziców posyłaniem dzieci na dodatkowe płatne zajęcia odpowiadają badani ze średnim wykształceniem (w tej grupie nastąpił wzrost deklaracji z 59% do 75%). Warto tu przypomnieć, iż rodzice ze średnim wykształceniem to jedyna grupa, w której w poprzednim roku szkolnym nie nastąpił wzrost odsetka opłacających dzieciom zajęcia pozalekcyjne.

⁵ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

RYS. 3. Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?

Wykształcenie rodziców

* Odpowiedzi osób mających dzieci w wieku szkolnym

Mimo że nadal utrzymuje się zróżnicowanie szans na korzystanie z dodatkowych płatnych zajęć edukacyjnych i ogólnorozwojowych w zależności od miejsca zamieszkania dzieci (prawdopodobieństwo, że skorzystają z nich dzieci ze średnich i dużych ośrodków miejskich, jest znacznie większe niż w przypadku dzieci wiejskich), to warto zauważyć, iż w porównaniu z ubiegłym rokiem zwiększył się odsetek mieszkańców wsi deklarujących posyłanie swoich dzieci na takie zajęcia (wzrost z 44% do 52%). Jednocześnie ubyło zainteresowanych nimi wśród mieszkańców najmniejszych miast (w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców spadek z 61% do 52%), a nieco przybyło wśród mieszkających w miastach mających od 20 000 do 99 999 mieszkańców (z 70% do 77%).

TABELA 4

Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?	Miejsce zamieszkania									
	Wieś		Miasto wg liczby mieszkańców							
			do 19 999		20 000 – 99 999		100 000 – 499 999		500 000 i więcej	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	w procentach									
Tak	44	52	61	52	70	77	83	84	88	87
Nie	56	48	39	48	30	23	17	16	12	13

Sklonność rodziców do posyłania dzieci na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne uwarunkowana jest też statusem materialnym rodziny mierzonym dochodami *per capita* i oceną własnych warunków materialnych – im są one wyższe, tym większa szansa, że uczniowie będą mogli z nich skorzystać (tab. 5 i 6).

TABELA 5

Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?	Dochody na jedną osobę w gospodarstwie domowym				
	Do 649 zł	Od 650 zł do 999 zł	Od 1000 zł do 1399 zł	Od 1400 zł do 1999 zł	2000 zł i więcej
	w procentach				
Tak	29	55	69	80	90
Nie	71	45	31	20	10

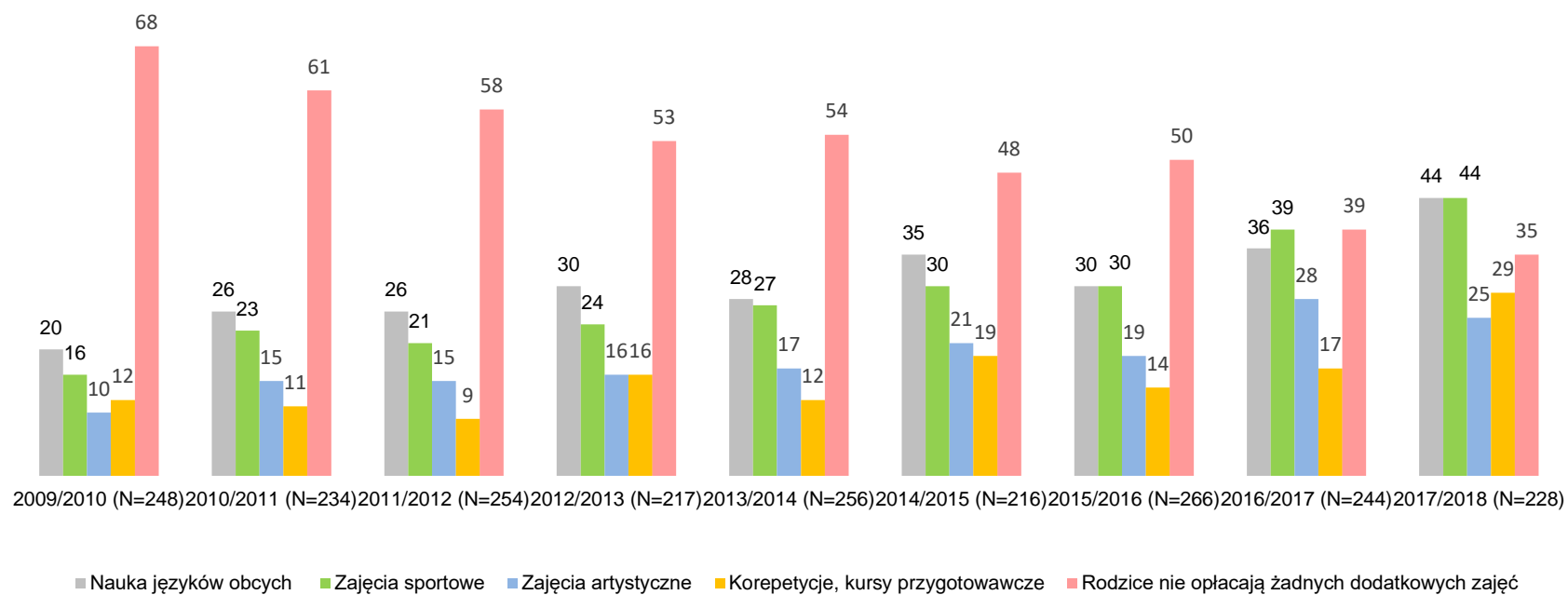
TABELA 6

Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?	Ocena własnych warunków materialnych		
	Złe	Średnie	Dobre
	w procentach		
Tak	20	55	74
Nie	80	45	26

Popularność różnego rodzaju płatnych zajęć dodatkowych

Po raz kolejny wzrost odsetka rodzin posyłających dzieci na dodatkowo płatne zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe przekłada się na wzrost odsetków dzieci korzystających z zajęć sportowych (z 39% do 44%), nauki języków obcych (z 36% do 44%) oraz korepetycji i kursów przygotowawczych (z 17% do 29%). W porównaniu z poprzednim rokiem nieznacznie mniejszą popularnością cieszą się jedynie zajęcia artystyczne, na których finansowanie zdecydowało się obecnie 25% rodziców dzieci w wieku szkolnym (spadek o 3 punkty procentowe). Płatne zajęcia sportowe, takie jak: pływanie, gra w piłkę czy w tenisa, wschodnie sztuki walki, SKS czy jazda konna, a także lekcje języków obcych od lat są najpopularniejszymi płatnymi zajęciami dodatkowymi. Warto jednak przypomnieć, że do roku szkolnego 2014/2015 płatne zajęcia sportowe pod względem popularności ustępowały miejsca nauce języków obcych, natomiast obecnie ich pozycja w tym rankingu się wyrównała. Jasno zatem widać, iż kampanie medialne wskazujące na wpływ wychowania fizycznego na ogólny rozwój młodego człowieka oraz na jego dobrą kondycję zdrowotną w przyszłości odniosły skutek – coraz większy odsetek rodziców decyduje się na inwestowanie w kondycję fizyczną dzieci.

RYS. 4. Najpopularniejsze płatne zajęcia pozalekcyjne*

* Odpowiedzi rodziców mających dzieci w wieku szkolnym

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać kilka różnego rodzaju zajęć

TABELA 7

Na jakie dodatkowo opłacane przez Pana(ią) zajęcia uczęszczają lub będą uczęszczać Pana(i) dzieci w wieku szkolnym? Czy są to:	Odpowiedzi twierdzące respondentów mających dzieci w wieku szkolnym																			
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	N=384	N=363	N=314	N=295	N=372	N=311	N=284	N=280	N=260	N=335	N=286	N=248	N=234	N=254	N=217	N=256	N=216	N=266	N=244	N=228
	w procentach																			
– zajęcia sportowe	13	11	13	14	12	17	18	13	16	16	15	16	23	21	24	27	30	30	39	44
– nauka języków obcych	30	26	30	24	22	27	26	23	25	28	25	20	26	26	30	28	35	30	36	44
– korepetycje, kursy przygotowawcze	13	8	10	9	8	8	8	7	6	11	8	12	11	9	16	12	19	14	17	29
– zajęcia artystyczne	7	6	6	6	8	11	9	6	12	10	12	10	15	15	16	17	21	19	28	25
– kursy komputerowe, informatyczne	5	4	6	5	4	5	3	3	5	2	2	1	1	3	1	2	2	0	0	0
– inne*	2	1	3	2	2	2	3	1	2	2	3	2	3	2	5	4	5	3	2	5
Rodzice nie opłacają żadnych dodatkowych zajęć	58	64	62	65	69	63	63	71	64	60	63	68	61	58	53	54	48	50	39	35

*Wymieniono: modelarstwo, robotykę, zajęcia logopedyczne, rehabilitację w wodzie, integrację sensoryczną, terapię zajęciową, harcerstwo oraz wolontariat.

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać kilka różnego rodzaju zajęć

Warto podkreślić, że ponad połowa rodziców (51%) finansuje dodatkowo płatne zajęcia więcej niż jednego rodzaju. W przypadku finansowania tylko jednego typu zajęć w tym roku zdecydowanie najczęściej wybierane są zajęcia artystyczne (33% w tej grupie), a następnie lekcje języków obcych (30%). Rodzice finansujący dwa rodzaje zajęć najczęściej opłacają lekcje języków obcych (69%) i zajęcia sportowe i (66%). Ogromna większość rodziców opłacających swoim dzieciom co najmniej trzy rodzaje zajęć posyła je na zajęcia sportowe (93%) i dodatkowo płatne lekcje języka obcego (88%). Nieco mniej popularne są natomiast korepetycje, kursy przygotowawcze oraz zajęcia artystyczne (opłaca je odpowiednio 66% i 63% rodziców posyłających dzieci na co najmniej trzy rodzaje zajęć dodatkowych).

Deklarowana wysokość wydatków na dodatkowe płatne zajęcia

Przeciętna kwota przeznaczana miesięcznie na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe wszystkich dzieci jest obecnie nieco wyższa niż przed rokiem i wynosi średnio 581 złotych (od ubiegłego roku wzrost o 9%). Jak zwykle łączne kwoty, jakie rodzice przeznaczają na finansowanie dodatkowych zajęć dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym, charakteryzują się dużą rozpiętością (od 40 zł do 8000 zł miesięcznie). Połowa rodziców (56%) planuje jednak wydawać na ten cel łącznie na wszystkie dzieci nie więcej niż 300 zł miesięcznie (mediana), a więc niewiele więcej niż w ubiegłym roku, kiedy to połowa badanych zmieściła się w kwocie do 250 zł. Kwota 300 zł jest też wartością najczęściej deklarowaną na ten cel (wartość modalna wskazywana przez 15% badanych).

W porównaniu z rokiem ubiegłym blisko trzykrotnie wzrosły miesięczne wydatki na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe w przeliczeniu na jedno dziecko. Obecnie wynoszą one 455 zł (wzrost o 188% w stosunku do poprzedniego roku). W porównaniu z rokiem ubiegłym znacznie zwiększyła się także mediana miesięcznego budżetu przeznaczonego na dodatkowe zajęcia jednego dziecka (z 86 zł na początku roku szkolnego 2016/2017 do 241 zł obecnie).

TABELA 8

Średnie miesięczne wydatki rodziców na dodatkowe zajęcia dzieci w wieku szkolnym	2009	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiany 2016-2017
	w złotych								
Na wszystkie dzieci korzystające z zajęć	266	362	350	376	363	334	532	581	wzrost o 9%
Na jedno dziecko korzystające z zajęć	234	281	296	268	296	274	158	455	wzrost o 188%

Porównując obecne i ubiegłoroczne wydatki na dodatkowe zajęcia w przeliczeniu na jedno dziecko można zauważyć, iż – po ubiegłorocznym wzroście – znacząco zmniejszył się odsetek rodziców zamierzających co miesiąc wydawać na dodatkowe zajęcia do 100 zł (z 57% do 18% obecnie) i jest on najniższy od roku 2011, kiedy zaczęliśmy prowadzić te analizy.

TABELA 9

Wysokość miesięcznych wydatków na dodatkowe zajęcia w przeliczeniu na jedno dziecko w wieku szkolnym	Odpowiedzi badanych, którzy opłacają swoim dzieciom dodatkowe zajęcia i podali wysokość miesięcznych wydatków na ten cel*						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	N=92	N=92	N=109	N=106	N=122	N=129	N=135
	w procentach						
Do 50 zł	22	8	16	13	7	29	6
51–100 zł	15	21	14	13	20	28	12
101–150 zł	14	11	12	14	10	11	14
151–200 zł	12	18	24	12	18	13	16
201–300 zł	16	20	20	22	25	10	18
301–400 zł	8	8	2	5	6	1	11
401–500 zł	3	4	4	9	3	5	12
501–600 zł	2	1	1	1	3	0	3
Powyżej 600 zł	8	9	7	11	6	3	8

* Pominęto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

W tym roku wzrosły przeciętne wydatki ponoszone przez rodziców na zaspokojenie potrzeb szkolnych uczniów, związane z rozpoczęciem roku szkolnego (podręczniki, przybory szkolne, mundurki, obowiązkowe opłaty, np. za ubezpieczenie, czesne, internat, stancję). Na początku bieżącego roku szkolnego rodzice, którzy mają dzieci w wieku szkolnym, wydali średnio 1003 zł, czyli przeciętnie o 100 zł więcej niż przed rokiem (111% kwoty zeszłorocznej). Przeciętne wydatki w przeliczeniu na jedno dziecko wyniosły 649 zł, czyli 110% kwoty z roku ubiegłego.

Wzrost wydatków szkolnych nie odbył się kosztem rezygnacji z opłacania zajęć dodatkowych. W bieżącym roku szkolnym po raz kolejny wzrosło zainteresowanie rodziców dodatkowymi płatnymi zajęciami edukacyjnymi lub ogólnorozwojowymi – posyła na nie albo zamierza posyłać swoje dzieci aż 64% badanych. Warto też dodać, iż wzrost odsetka rodzin zamierzających opłacać dzieciom dodatkowe zajęcia w szkole lub poza nią przekłada się bezpośrednio na zwiększenie się odsetka dzieci w wieku szkolnym, które będą korzystać z takich zajęć, gdyż zdecydowana większość rodziców, którzy postanowili opłacać dzieciom dodatkowe zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe, zamierza posłać na nie wszystkie swoje dzieci. Wzrosły też kwoty przeznaczane przez rodziców na ten cel.

Opracowała

Barbara Badora